

A Múltunk Öröksége Alapítvány Tájékoztatója 2009/1 (21.)

Jelentés a Múltunk Öröksége Alapítvány 2009. évi közhasznú tevékenységéről

Események 2009-ben

Január 9-11: háromnapos téli tábor Börzsönyligeten

Január 31.: Civil napon való részvétel és a Helytörténeti Klub bemutatkozása a József Attila Művelődési Központban.

Március 13.: Koszorúzás a Vígyszínháznál

Március 28.: Látogatás a Parlamentben öreg ifik szervezésében 17 fővel.

Április 4.: Megemlékezés Farkasréten a Vietnamban elesettekről és Dilsky Aurél sírjának megkoszorúzása.

Április 26. Kirándulás a szabadságharc emlékeinek nyomában a Tavaszi hadjárat állomásainak érintésével mintegy 20 fő részvételével. Szervezője: dr. Tóth József volt.

Május 5.: Koszorúzás Radnóti szülőházánál.

Május 14.: Az Angyalföldi Helytörténeti Gyűjtemény szervezésében látogatás a Margitszigeti Nagyszállóban, ahol az igazgató adott tájékoztatót a résztvevőknek.

Június 9.: Az Angyalföldi Helytörténeti Gyűjtemény szervezésében látogatás a Forgách utcai templomban, ahol igen érdekes előadást hallhattunk az ott működött egyházi cserkészcsapatról.

November 18. Orosz nyelvi vetélkedő záró forduló és eredményhirdetés a Markó utcai Xántus János Idegenforgalmi Középiskolában. Az eseményen részt vettek a kuratórium tagjai.

December 16.: A Pozsonyi úti templom cserkészeiről és a II. világháború alatti embermentő tevékenységükről hallottunk előadást.

Az eseményekről tudósítottunk a Múltunk Öröksége Alapítvány 21. és 22. számú Tájékoztatójában, valamint a jelenlegi számban.

Kapcsolatainkról

- Néhány, korábban együttműködő szervezettel az elmúlt években az ott bekövetkezett változások miatt fokozatosan fellazult a kapcsolataink.

tunk. Jelenlegi keretek között és formáját tekintve nem megfelelő a kapcsolat a Magyar Úttörők Szövetségével, a Magyarországi Gyermekbarátok Mozgalmával, a Magyar Ellenállók és Antifasiszták Szövetségével.

Több kuratóriumi ülésen is foglalkoztunk ezzel a kérdéssel, az új kuratóriumnak feltétlenül foglalkoznia kell ezekkel a kapcsolatokkal. Az újonnan felálló kuratóriumnak ezen kapcsolatok rendezésével feltétlenül foglalkozni kell.

- A Vietnami-Magyar Baráti Társasággal lazult a kapcsolatunk Jelenics József egészségi állapotának gyengülése miatt.
- A Magyar Pedagógiai Társaság Mozgalompedagógiai Szakosztályával igen jó a kapcsolatunk –

Révész György jóvoltából.

- Nagy előrelépés történt a Régiók Interkulturális Orosz Nyelvi Egyesülete között az orosz nyelvi vetélkedő megrendezésével. Ezt a gyümölcsöző kapcsolatot a jövőben erősíteni kell.
- Hasonlóan jónak és eredményesnek ítéljük meg kapcsolatunkat a XIII. Kerületi Helytörténeti Klubbal és a Helytörténeti Gyűjteménnyel. 2000-2010 között írásos emlékek és kisebb számban tárgyi anyagokat kapott a Helytörténeti Klubból a Gyűjtemény.

Közhasznú adományok

- a kecskeméti 878. sz. Hatvani Pál Cserkészcsapatnak 3 db Zászlónk c. újságot,
- Viczai Péter a főiskolának adomá-

A CSERKÉSZETÉRT ALAPÍTVÁNY

878. SZ. HATVANI PÁL CSERKÉSZCSAPAT

WWW.CSERKESZ.HU/HATVANI

6000 KECSKEMÉT Szent Imre u. 9. – Tel: 30/205-17-67 – E-mail: dzsi-pal@ibermail.hu

Múltunk Öröksége Alapítvány
1035 Budapest
Szél u. 19. II/12.
Jelenics József úrnak
Tárgy: köszönetnyilvánítás

Tisztelt Alapítvány!

Örömről és köszönetünkről szeretnénk kifejezni azért, hogy a 878-as sz. Hatvani Pál cserkészcsapat számára 3 db Zászlónk újságot (IV., XV., XVI. évf.) a Múltunk Öröksége Alapítvány képviselője Jelenics József Úr átadott.

Lelkesen végzett munkájához további jó kedvet és egészséget kívánok!

Köszönettel és tisztelettel:

Viczai Péter
csfk.

Kecskemét, 2009-04-30

nyozta kb. 50 db Viszockij és Háborús dalokat tartalmazó lemezeket.

- a tárnoki úttörőcsapatnak közel 400 ifjúsági és kalandos regény
- a Helytörténeti Gyűjteménynek újságokat, folyóiratokat, könyveket egész évben folyamatosan adtunk.
- betegeink gondozása: nyugdíjas tanyai tanárnőnek gyógyszer támogatás
- Vereb Mara Titkos teher c. könyvének 200 példányban történő kiadását 200.000 Ft-tal segítettük.

A fenti tájékoztatót – amelyet Jelenics József elnök a február 14-ei kuratóriumi ülésen terjesztett elő – a Kuratórium tudomásul vette és megköszönte Jelenics József munkáját.

Jelenics József Kuratóriumi Elnök több alkalommal kérte az alapítókat, hogy mentsék fel tisztségéből egészségi állapotára való tekintettel.

Az alapítók – Záhonyi Ede és Szabó Imre – elfogadták kérelmét és megköszönték eddigi tevékenységét. Szabó Imre bejelentette, hogy az elnöki tiszt-

Marton Jenő
1922-2005

EMLÉKLAP

Marton Jenő
barátunk, pártolónk
halálának

5. évfordulóján tartott
megemlékezésről.

Pápa, 2010. április (5) 17.

Magócsi Károlyné
Dr. Nagy Józsefné
Balázs Imre
Jelenics József
Nagy Gábor
Péter Lajosné
Károlyi

Emléklap Marton Jenő halálának 5. évfordulója alkalmából

ségre Révész Györgyöt javasolták, akit a kuratórium tagjai elfogadtak. Az alapítók nevében kérte, hogy a kuratórium segítse az új elnököt munkájában. Bejelentette továbbá, hogy a kuratórium új tagja lett Várhelyi Miklós, az Úttörőcsapatok Pest Megyei Társulatának elnöke. Révész György helyett a felügyelőbizottság elnöke Kalotay

Gábor lett, és új tagja Dr. Nagy Józsefné.

Az alapítók az Alapszabály és a változások bejelentését a Szabó és Báronyi Ügyvédi Irodára bízta, aki felterjesztette a Fővárosi Bírósághoz.

Ezen a kuratóriumi ülésen Magócsi Károlyné javaslatára elfogadták Marton Jenő sírjának megkoszorúzását, halálának 5. évfordulója alkalmából.

Az április 17-ei kuratóriumi ülés Pápan volt, ahol először Marton Jenő pártfogónk sírját koszorúztuk meg, majd közös ebéd után döntött a kuratórium a Marton Jenő Emlékérem és a Marton Jenő Díjak adományozásáról. Ezekre 2010. június 16-án kerül sor.

Elfogadta a kuratórium a 2009. évi költségvetés teljesítését és a 2010. évi költségvetést Révész György előterjesztésében. Szabó Imre bejelentette, hogy Vereb Mara levélben köszönte meg könyve kiadásának támogatását és megküldte azt az elismerést, amelyben a KLÁRIS folyóirat Nívó Díjában részesült. (Vereb Mara írói neve: Vereb Ria)

Marton Jenő sírjánál Pápan

2010. április 17-én. Marton Jenőről dr. Szabó Imre emlékezik. Balról jobbra dr. Péter Lajosné és lánya, Magócsi Károlyné, Kalotay Gábor, dr. Nagy Józsefné, Révész György, Jelenics József

Emlékezés Marton Jenőre...

Pályakezdő pedagógusként kerültem táborvezető-helyettesként Csillebércre és innen is mentem nyugdíjba. Az én feladatomból volt a különböző gyermek- és felnőtt-táborok tartalmi munkájának szervezése. Ezekben az évtizedekben egy-egy nyári turnusban 1200 gyerekkel 140 felnőtt úttörővezető és 40 ifivezető foglalkozott.

Ezek a vezetők tanév közben az ország különböző úttörőcsapataiban dolgoztak – kiváló eredménnyel. Gondos válogatás után kerültek az ország első táborába – Csillebércre. Rangot jelentett tehát a vörös válllapot viselve itt dolgozni!

Az altáborok vezetésével mellett különös gonddal állítottuk össze a nagytábor vezetését olyan emberekből, akiknek kiemelkedő tehetsége és a mozgalom iránti elkötelezettsége közismert volt.

A legfontosabb szervező, tapasztalatokat átadó, probléma megoldó jó kapcsolatteremtő feladata a táboritkárnak volt. Ezt a feladatot az 1960-as, 70-es években Marton Jenő látta el. Nagy tudású, gyermekszerető, hagyománytisztelő, pedagógus volt, aki úttörőcsapatán kívül részt vett a helyi vezetőképzésben és az úttörőtörténeti munkában is.

Sokoldalúságára jellemző, hogy ezek mellett sportrepülő és a vízisportok szerelmese volt. Ezzel soha nem dicsekedett, de tudtuk, hogy nem véletlenül viselte mindig a vízi-úttörővezetők hófehér ruháját és a kapitányi tányérsapkát...

Megjelenése, délceg termete, egyenes magatartása, nyugodt mély hangja, kedves zalai akcentusa mindenkiben tiszteletet keltett.

Nagyon sokszor együtt szemléztünk az altáborokban. Ilyenkor mindig igen közvetlen módon érdeklődött, hogyan érzik magukat, nincs-e szükségük valamire, és a felvetődő problémákra azonnal érdemben

reagált. A reggeli tornától az esti takarodóig állandóan talpon volt... Hatalmas zseblámpájával még éjszaka is végigsétált az altáborokon. Az erdei csendben a murvával felszórt sétatutakon messze hallatszottak öles lépteik...

Jól ismert Trabantjával mindig készen állt, ha valahová menni kellett, de ezzel ugrott ki a környékbeli kirándulások állomásaira is.

Munkáját, emberségét, őszinteségét, megbízhatóságát nagyra becsültem. Nagyon sokat segített táborvezető-helyettesi munkámban: mellette biztonságban éreztem magam. Úgy éreztem, hogy az évek során jó barátok lettünk.

Megbízhatóságával kapcsolatban jut eszembe az alábbi példa is: Jenő általában augusztus hónapokban dolgozott nálunk. Egyik alkalommal július utolsó napján még nem jelen meg és nem is tudtunk róla semmit. Ezért izgultam, hogy mi lesz a

másnap ünnepélyes tábornyitóval, amit ő szokott levezetni... Másnap reggel már ott állt ismert fehér egyenruhájában és szép rendben levezette az egész ünnepséget!

Meghívott Keszthelyre is, megmutatta értékes úttörőmozgalmi gyűjteményét és az iskoláját is. Nagyon sok hasznos tanácsot adott a további munkámhoz. Később is gyakran találkoztunk különböző rendezvényeken. Nagyrabecsülésem minden beszélgetés után egyre nőtt iránta. Amikor hallottam, hogy beteg, nem akartam elhinni, halálhíre pedig letaglózott. Nagyon fájt, hogy többé nem láthatom hófehér egyenruhájában, és soha nem kérdezi már meg tőlem:

- Hogy vagy, mi újság, mit csinálsz Julika?

Én is csak azt tudom mondani:

- Amíg élek, tisztelettel gondolok Rád, Jenő...

Nagy Júlia

Huszonegy esztendővel ezelőtt, 1989. június 18-án jelent meg a művelődési miniszter közleménye „Az idegen nyelvek oktatásáról az alap- és középfokú nevelési-oktatási intézményekben”.

Ebben a minisztérium engedélyezte, hogy az 1989/90-es tanévtől az intézmények határozzák meg a kötelező tantárgyként választható idegen nyelveket. Ez azt jelentette, hogy az orosz nyelv kötelező oktatása 40 év után megszűnt.

Alapítványunk a Régiók Interkulturális és Orosz Nyelvi Egyesülete, valamint a Budapesti Gazdasági Főiskola Külkereskedelmi Főiskolai Karával közösen rendezte meg a középiskolai orosz nyelvi versenyt. Erről szól az alábbi tudósítás

Orosz verseny a Xántusban

Míntha nem is Budapesten lennék 2009 utolján. Ahol és amikor – a média szerint – az oktatás katasztrofális helyzetben van. Ebben az iskolában viszont tiszta, kultúrált környezetben udvarias, kedves diákokkal találkoztam érkezéskor, a folyosón az óráközi szünetben, az ebédlőben. Szóvá is teszem.

- Nem érdemes általánosítani – mondja vendéglátónk, Klein Edit, a Xántus János Idegenforgalmi Gyakorló Középiskola és Szakképző Iskola orosz-német szakos tanára. – Tanítottam másutt is, és bizony hatalmas a különbség. Ez egy alapítványi iskola, ahová nem olyan könnyű bejutni. És persze itt is akadnak kivételek.

Megfogadom, nem általánosítok. Csak magamban próbálok elképzelni egy olyan médiakörnyezetet, ahol annak is van hírértéke, ha valami működik.

Versenyzők és kísérők a megnyitón az iskola dísztermében

A nagy múltú intézmény kiváló házigazdája volt a november 18-án megrendezett az országos középiskolai orosz nyelvi versenynek, amelyet a Múltunk Öröksége Alapítvánnyal, a Régiók Interkulturális és Orosz Nyelvi Egyesületével, a budapesti Orosz Kulturális Központtal és a budapesti «Orosz Kurir»-ral együtt hirdetett meg.

- Ennek a versenynek nincsenek vesztesei – mondja megnyitójában Kóbor András igazgatóhelyettes –, hiszen az eredménytől függetlenül mindannyian nyernek azzal, hogy Dosztojevszkij, Csajkovszkij nyelvvel ismerkednek.

A diákok persze ettől függetlenül izgulnak. Előzetes feladatként Bulgakov vagy Viszockij munkásságáról kellett magyar nyelvű esszét írniuk,

s ehhez 10-15 soros orosz nyelvű összefoglalót. Tizenhárman jutottak a második fordulóra, amelynek során előbb egy nyelvtani tesztet kell kitölteniük, majd a szóbeli következik a kiírásban megadott témakörökben (iskola, család, szabadidő, Moszkva, az Aranygyűrű városai, stb.)

- Nem bántam meg, hogy az oroszot választottam második nyelvként – mondja Dallman Kristóf, a Hunfalvy János Fővárosi Gyakorló, Kéttannyelvű Külkereskedelmi, Közgazdasági Szakközépiskola diákja. – Az angol adott volt, és mindenképpen kell, a további lehetőségek közül pedig az orosz tetszett legjobban, és a család is támogatta a választásomat... Talán a közgazdasági vagy biztonságpolitika a nemzetvédelmin – gondolkodik el, amikor a jövőről faggatom. Abban gyorsan megegyezünk, hogy mindketten hasznos lehet az orosz.

Persze, nem minden versenyzőnek vannak távlati elképzelései az oroszral kapcsolatban. Az isaszegi Magyar Veronika (aki ugyancsak a Hunfalvyba jár) pl. a Táncművészeti Főiskolára készül, a sárbogárdi Arany Ariella dramaturg szeretne lenni, vagy ha nem sikerül, az ELTE kommunikáció szakára jelentkezik. Számukra a mai verseny inkább csak egy izgalmas kaland, kihívás.

- A németet meg a franciát jobban szeretem – vallja be Ariella. – Tudom, hogy az orosz is fontos, meg van is jövője, csak több elszántság meg idő kellene hozzá.

Az írásbeli alaposan próbára tette a versenyzőket...

A sárbogárdi Petőfi Sándor Gimnáziumból öt versenyző érkezett. Kísérőjük, Dombi Zoltánné kicsit szomorúan mondja:

- Sajnos, nem én tanítom őket oroszra. Az egyetem után mindössze két évig volt lehetőségem ezt a nyelvet tanítani. Miután visszajöttem a GYES-ről, már csak német órám maradt. Tanítunk orosz, de jelenleg csak egy csoportban fakultatívan, és azt a kolléganőm, Barabás Irén viszi.

A szóbeli fordulóban a diákok egyenként adnak számot felkészültségükről az öttagú, rendkívül segítőkész zsűri előtt. A segítőkészre szükség is van, mert némelyik versenyző talán még a nevét is elfelejti izgalmaiban.

Jócskán benne járunk már a délutánban, mire befejeződik a szóbeli forduló. A zsűri ezúttal röviden tanácskozik, összesít, és következhet az eredményhirdetés, amelyre ugyancsak az iskola elegáns dísztermében kerül sor, ahol a megnyitó, az írásbeli forduló és a szóbeli is lezajlott.

- Minden versenyző dicséretet érdemel, mert alaposan felkészült, és sikeresen adott számot tudásáról. A szervezők és a zsűri nevében is mondhatom: mindannyiunk számára öröm, hogy ezt a nyelvet választották, és csak bízni tudom Önöket, hogy folytassák tovább – mondja dr. Trombitás Endre a Budapesti Gazdasági Főiskola Külkereskedelmi Főiskolai Kar (BGF-KKK) tanszékvezető főiskolai docense, a zsűri elnöke, mielőtt rátérne az eredmények ismertetésére.

1. Bóna Éva (Berzsenyi Dániel Gimnázium, Budapest)

... de a szóbeli talán még izgalmasabb volt.

2. Makkos Bence (Petőfi Sándor Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium, Sárbogárd)

3. Németh Éva (Petőfi Sándor Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium, Sárbogárd)

Különdíjat kapott az orosz nyelvet még csak egy éve tanuló Kólya Viktor (Béri Balog Ádám Gimnázium, Tamási).

- Lelkiismeret-furdalásom van – mondja Bóna Éva –, mert az én anyukám orosz.

Gyorsan megegyezünk abban, hogy ez kétségtelen előny ugyan, de nem ellentétes a versenykiírással.

- Egyébként már nagyon régen jártam odakint. Csak azt sajnálom, hogy nem kapcsoltam időben, és nem kérvényeztem 18 éves korom előtt a kettős állampolgárságot. Akkor vízum nélkül

utazhatnék. Bár nem tudom, szívesen mennék-e. Azt mondják, nagyon sok minden megváltozott. Négy éve a nagymamám is áttelepült.

Éva azok közé tartozik, akiknek távolabbi terveik vannak az orosz nyelvvel.

- Szlavisztikát szeretnék tanulni. Vagy germanisztikát, mert a németet is nagyon szeretem. Leginkább szlavisztikát – Németországban. De nem valószínű, hogy ez így összejön.

- Nagyon örülök, hogy ilyen jól sikerült a verseny, és ilyen együttműködő partnereket sikerült találni – mondja dr. Viczai Péter Tamás, a BGF-KKK docense, a verseny főszervezője. – A kezdeményezés az egyesületünkől indult el, de azonnal csatlakozott hozzá a Múltunk Öröksége Alapítvány is, amely anyagilag is támogatta a verseny megrendezését. A Xántus nem csak helyet biztosított, hanem az itteni kolléga állította össze a nyelvtani tesztet. Az Orosz Kulturális Központ képviselőjében Kuzmina Lilija vett részt a zsűri munkájában, és ő adta át a Központ által adományozott jutalomkönyveket is. (A zsűri többi tagja: Cseh Károly Mezőkövesdről, dr. Révész dr. Papp Klára Szegedről és Pozsgai Györgyi Budapestről.) Most már csak az „utómunkálatok” vannak hátra: a beérkezett esszékből – a diákok hozzájárulásával – egy kötetet állítok össze.

A program záróeseményére már az iskola színháztermében került sor, ahol Sipos Mihály szólaltatta meg nagy sikerrel a tragikus sorsú dalnok, Vlagyimir Viszockij műveit oroszul és magyarul is.

Révész György

Dr. Trombitás Endre átadja az első díjat Bóna Évának

Emlékek a múltból... „A tettek beszélnek”

Éppen 35 éve, hogy a „Tettek beszélnek” országos úttörő expedíció újabb „állomásához” érkezünk: 1975-ben, Magyarországon felszabadulásának 30. évfordulójához. Ma már többen – köztük jó magam is – inkább 1944. december 21–22-t tartom az igazi felszabadulásnak, ahogy jó emlékü néhai *Balogh Sándor* történész-professzortól tanultam. Szerinte ugyanis az Ideiglenes Nemzetgyűlés és az Ideiglenes Kormány megalakulása Debrecenben, jelentette a felszabadulást, az új élet megindulását egyelőre csak a Tiszántúlon, majd fokozatosan településenként, megyénként a koalíciós összetételű Nemzeti Bizottságok megalakulásával országszerte.

Az előző években – 1974-ben – a Magyarországi Tanácsköztársaság 55. évfordulójára emlékeztünk, amely előzménye már 1959-ben – a 40. évfordulóra való megemlékezéskor – kezdődött. Ekkor szereztünk tudomást az 1919-ben megalakult budapesti Damjanich utcai Marx Károly Úttörőcsapatról, annak még élő tagjairól.

Ennek a kettős évfordulónak megünneplésére készültek *Kartalon* az 1526. sz. Táncsics Mihály Úttörőcsapat tagjai a Pest Megyei Úttörőelnökséggel, a Pest Megyei Úttörővezetők Akadémiája résztvevőivel és az Őrsvezető Szerkesztőségével. *Rakó József* – egykori megyei úttörőtitkár, Országos Úttörőelnökségi tag – kezdeményezte, hogy a megemlékező ünnepségen állítsunk emléktáblát az 1919-es Marx Károly Úttörőcsa-

pat első társadalmi munkájának emlékére. A veterán úttörők ugyanis 1919 nyarán Kartalon – az államosított uradalom földjén – borsószedésen vettek részt, hogy ellássák vele az éhező Budapestet. Ez a társadalmi munka igazi hőstett volt. Az emléktábla alapítójaként az ország úttörőcsapatainak tetteit örökítettük meg. Valamennyi úttörőcsapat megküldte „tetteit” az úttörőelnökségeken keresztül az Országos Úttörőelnökségnek. (Ezeknek a *Hősök Könyve*, *Tettek Könyve* kötetei, lapjai mára sajnos kevés helyen kerültek megőrzésre. Köszönet illeti a ráckevei Árpád Múzeum akkori igazgatóját, *dr. Kovács József Lászlót* és néhai *Kiss József* járási úttörőtitkárát, akik elhelyezték ezeket a relikviákat a múzeumban, és ma is megtekinthetők az Adattárban. Sajnos a Pest Megyei Úttörőtörténeti Gyűjtemény Gyömrőn nem került megmentésre bárhogy akartuk, szerettük volna.)

Visszatérve a *kartali találkozóra*: Nagyon megható volt, ahogyan fogadtuk a veterán úttörőket, akik igen részletesen idézték fel az emlékezetes eseményeket. Szükség volt az úttörők, a pesti gyerekek munkájára, mert éhínség volt a fővárosban. A leszedett borsó nem csak a konzervgyárba került, hanem a népkonyhákba, napközis konyhákba, ahol sok ember részesült belőle. Természetesen a szabadidőben ők is szívesen játszottak számháborút a helybéli gyerekekkel, búcsúzáskor pedig szép tábor-tüzet gyújtottak és érdekes műsorral szórakoztatták a kartaliakat.

A gyerekek mellett az egykori *Pest megyei Úttörővezetők Akadémiája* résztvevői is izgatottan érdeklődtek a cserkész-úttörő mozgalomról, az iskola és a gyerekek kapcsolatáról, a 133 nap történeteiről. A veteránok mindegyike válaszolt nekik, de bővebben *Surány Pali bácsi* tette (képünkön), aki „*Úttörők voltak*” címmel könyvben is megörökítette a Marx Károly Úttörőcsapat történetét. (A VII. kerületi Damjanich utcai iskola faláról is eltűnt mára az az emléktábla, ami még 20 éve is hírül adta, hogy ott alakult meg 1919-ben az első úttörőcsapat.

Érdekelne még Alapítványunkat, hogy az egykori csapatvezetők és úttörők hogyan emlékeznek az „Expedíciós Mozgalom” akcióira, eseményeire, csapatuk, falujuk, városuk vonatkozásában. Pályázatunkra beküldhetnék, mi pedig közreadnánk azokat.

Várjuk olvasóink, pártolóink egykori úttörők és úttörővezetők visszaemlékezéseit!

Dr. Szabó Imre

A Magyar Úttörőmozgalom történeti kronológiája

Ötven éve történt

1960

február 10. Az Úttörőszövetség Országos Tanácsa megvitatta az úttörőszervezet megalakulásának 15. évfordulója megünneplésének tervét, majd szervezeti kérdéseket tárgyalta. Az Országos Tanács *Trencsényi-Waldapfel Imre akadémikust* saját kérésére felmentette elnöki tiszte alól, és *Várnai Ferencet, a KISZ Központi Bizottság titkárát megválasztotta az Úttörőszövetség elnökének.*

február 20. Az úttörők első megyei farsangi úttörőkarneválját 800 gyermek részvételével Győrött tartották.

március 9. A KISZ KB VIII. ülése határozatot hozott arról, hogy védnökséget vállal a tanár- és a tanítóképzés felett. A határozat feladatot szabott az Úttörőszövetség számára, valamint a tanár és tanítóképző intézmények hallgatóit nagyszámmal kapcsolta be az úttörőcsapatok tevékenységébe.

március 24. A Művelődésügyi Minisztérium, az Országos Iskolai Sportbizottság (OIS B) és az Úttörőszövetség Országos Elnöksége javaslatára a Magyar Testnevelési Sport Tanács (MTST) Elnöksége megtárgyalta az általános iskolai sporttevékenységet.

április A Gyermekmozgalom vezetőinek II. nemzetközi szemináriumai Varsóban rendezték meg „*A gyermek és serdülőkori mozgalmak feladatai napjaink problémáival kapcsolatban.*” c. témakörben. A tanácskozáson 22 ország 29 gyermek- és ifjúsági szervezetének 65 küldötte vett részt. Az Úttörőszövetséget Vasecz Piroska CIMEA főtitkár és Nádházi Lajos, az Országos Tanács tagja képviselte.

április 2. Budapest I. kerületének úttörői a felszabadulás 15. évfordulója emlékére emlékkövet avattak a Dísz téren.

április 4. Emlékjelenéssel tüntették ki a nyomolvasó munkában részt vett úttörőket.

május 10. Úttörőtalálkozót rendeztek Mátészalkán 46 művészeti csoport és 3.000 úttörő részvételével.

május 21. Az Úttörőszövetség Országos Elnöksége értékelte az 1959/60-as tanév első felében köz-

hasznú munkában elért országos eredményeket. Kiemelkedő eredményt értek el Veszprém, Zala és Somogy megye úttörői, illetve a tapolcai 2279. sz. Zrínyi Ilona Úttörőcsapat. (Az úttörők összesen 181 vagon vasat gyűjtöttek össze, amelyből 362 traktort lehetett készíteni.)

május 30. Az úttörők megyei szemléjén. Győrött beszédet tartott Ilku Pál művelődésügyi miniszter.

július 27 - augusztus 6. A CIMEA által Werbellenseeben rendezett *I. Nemzetközi Béke és Barátság táborban* 31 ország 36 gyermekszervezetének küldöttei – köztük magyar úttörők – táboroztak.

augusztus A KISZ KB Intéző Bizottsága határozatot hozott a tanító és tanárképzés felett vállalt védnökség konkrét feladatairól.

1960 nyarán 601 úttörővezető részesült kül- és belföldi jutalomüdülésben.

augusztus 10-13. Az Úttörőszövetség és a MÉH Tröszt háromnapos jutalom kirándulásán vettek részt az ország legeredményesebb úttörő vas- és fémgyűjtői.

szepember 30. Az Úttörőszövetség statisztikai felmérése szerint az országban 4.980 úttörőcsapat működött 239.304 kisdobos és 412.778 úttörő taggal. A 4.971 úttörő csapatvezetőből (9 csapatnál nem volt csapatvezető) 1.212-en öt évnél hosszabb ideje töltötték be megbízatásukat. Az úttörőcsapatokban összesen 26.884 felnőtt csapatvezetőségi tag dolgozott, akik közül 19.118 fő volt a pedagógus.

november 10. Az Úttörőszövetség Országos Elnöksége értékelte az úttörők 1959-1960-as tanévben végzett közhasznú munkáját. (Az úttörők által összegyűjtött papírból 17.040.000 db 40 lapos füzetet, a vasból 1.446 db DT-413 típusú traktort készíthettek.)

november 21. Az Úttörőszövetség Országos Tanácsa határozatot hozott „*Az Úttörőszövetség feladatai a közoktatásügyi reform célkitűzései-*

nek megvalósításában” c. témakörben.

- Az Úttörőszövetség Országos Tanácsa kiegészítette sorait és új Országos Elnökséget választott. (Az új elnökség elnökévé Várnai Ferencet, a KISZ KB titkárát, titkárává Kovács Ottót, míg tagjaivá Arató Ferencet, Bara Jánost, Csohány Gabriellát, Gere Istvánt, Magyar Gyulát, Molnár Lászlót, Nagy Józsefnét, Nádor Györgyöt, Papp Gyulát, Rakó Józsefet és Tóth Jánosnét választották.)

december 16-18. A Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség I. kongresszusát Budapesten, az Építők Rózsa Ferenc művelődési házában tartották Komócsin Zoltán, a KISZ KB első titkára beszédében az úttörőszervezetről többek között megállapította: „*Hazánkban jelenleg az általános iskolai tanulók 67%-a kisdobos és úttörő. Az országban működő közel ötezer úttörőcsapat munkáját több mint 44 ezer 14 éven felüli fiatal irányítja. Az úttörőmozgalom vonzereje jelentősen megnőtt a gyermekek körében. Elért sikerei kivívták a szülők, pedagógusok és az egész társadalom elismerését.*” A kongresszus határozata külön fejezetben foglalkozott az úttörőkkel. A módosított szervezeti szabályzat XI fejezetének 4. pontja rögzítette az Úttörőszövetségre vonatkozó előírásokat: „*A Magyar Úttörők Szövetségét a Magyar Szocialista Munkáspárt megbízásából a Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség irányítja. A Párt határozata szerint az Úttörőszövetség valamennyi szervében a KISZ biztosítja a párt eszmei céljainak megvalósulását. A gyerekekkel való foglalkozás sajátos feladatai szükségessé teszik, hogy a Magyar Úttörők Szövetsége a Kommunista Ifjúsági Szövetség vezetésével mint a KISZ része – szervezetileg önállóan működjön.*”

Dr. Nádházi Lajos: A magyar úttörőmozgalom történeti kronológiája (1945-1998) c. munkája alapján összeállította Jelenics József

Elhunyt Dargay Attila

2009. október 20-án, életének 83. évében elhunyt Dargay Attila filmrendező. A Balázs Béla-díjas, érdemes és kiváló művészt, a Vuk, a Pom Pom meséi, a Lúdas Matyi alkotóját a Magyar Filmművészek Szövetsége saját halottjaként temette el.

Mezőnyéken, 1927. június 20-án született a magyar animációs filmművészet doyenje. A rajzfilmgyártásba 1951-ben kapcsolódott be, 1957-től rendezőként dolgozott a Pannónia Filmstúdióban. Első önálló munkája, a Ne hagyj magad emberke (1959) még a felnőttekhez szólt. Rajzfilmsorozatai 1960-61-ben Az Arthur az angvállal kezdődtek, majd Nepp Józseffel és Jankovics Marcellel elkészítette a Gusztáv-sorozatot (1965–1968). Nép-

szerűségét olyan egész estés rajzfilmjeivel érte el, mint a Lúdas Matyi (1976), amelynek Matyival egyenrangú főszereplője a csalafinta, gazdáját segítő lúd. A legnagyobb elismertséget mégis az előbb részenként készült, majd egész estés filmmé összeállított Vuk (1981) hozta meg. Egész estés filmje volt még a Szaffi (1984) és Az erdő kapitánya (1987), a Pom Pom meséi (1982) és A nagy ho-ho-horgász (178–1982), de rajzolt illusztrációt a Dörmögő Dömötör gyermekújságba, illetve mesekönyvekbe is. Utolsó munkája a Hetedik testvér című, 1994-ben bemutatott egész estés rajzfilm volt, amelynek forgatókönyvét Nepp Józseffel, Koltai Jenővel és Hernádi Tiborral közösen írta.

Dargay Attilát munkássága elismerésül 1968-ban Balázs Béla-díjjal

tüntették ki. 1978-ban érdemes művész, 1983-ban kiváló művész lett, 2006-ban pedig a Magyar Filmszemle Életműdíját vehette át.

Néhai Lábai László, volt Pest Megyei Úttörőelnök, egykori váci polgármester emlékének megörökítésére, Alapítványunk Szabó Imre kezdeményezésére kérrrel fordult Dr. Bóth János úrhoz, Vác város polgármesteréhez, hogy Lábai László fennmaradt írásos és tárgyi emlékeit adományozza a Váci Múzeumnak, továbbá a Városi Közgyűlésnek tegyen javaslatot, hogy emléket utcanévvel is örökítsék meg.

Közlemény

2009-ben a személyi jövedelemadó egy százalékának felajánlásaként – a 2008. évi rendelkező nyilatkozatok alapján – az APEH 188.172,-Ft-ot utalt át a Múltunk Öröksége Alapítványnak.

A Múltunk Öröksége Alapítvány Kuratóriuma ezúton is köszöni mindazok segítségét, akik adójuk 1%-ának felajánlásával hozzájárultak az alapítvány céljainak megvalósításához.

Kérjük, támogassák idén is személyi jövedelemadójuk 1%-ával alapítványunk céljainak megvalósulását. Adószámunk:

1 8 0 8 0 3 2 0 - 1 - 4 1

Felhívjuk figyelmüket arra, hogy alapítványunkat adományokkal is lehet támogatni. A 2009. évben összesen 198.000,-Ft adomány érkezett támogatóinktól. Köszönet érte mindnyájuknak! *Csekket mellékelünk.*

A Múltunk Öröksége Alapítvány kuratóriuma

Nem az a lényeg, hogy az ember jó vagy rossz műveket alkot, hanem az, hogy a műveinek van-e értéke, mondanivalója a másik számára.

Ernst Barlach

A KLÁRIS irodalmi-kulturális folyóirat

VERÉB RIA
gyermekvers- és meseírók

a KLÁRIS NÍVÓDÍJ
II. fokozatát

adományozza
költői, írói munkásságáért

Budapest, 2010. április 1.

(dr. Györgypál Katalin
tőzserkesztő)

A Múltunk Öröksége Alapítvány Tájékoztatója

Szerkesztő: *dr. Szabó Imre*

Felelős kiadó: *A Múltunk Öröksége Alapítvány*

Szerzők: *Jelenics József, Nagy Júlia, Révész György, dr. Szabó Imre,*

Nyomdai előkészítő: *Révész György*

Nyomás: *Pharma Press® Kft.*

Felelős vezető: *Dávid Ferenc igazgató*